

Handreiking

Bevestigen van werkers in de kerk

anders dan predikanten, ouderlingen en diakenen

Deputaten Eredienst GKV/Commissie ISK NGK

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Inleiding	3
2 Resultaten van peilingen	4
Peiling onder predikanten.....	4
Peiling onder contacten van Steunpunt Liturgie:.....	4
3 Beschouwing en achtergrondinformatie	6
3.1 De kerkorde over de ambten en kerkelijk werkers.....	6
3.2 Historische duiding.....	6
3.2.1 <i>Eerste eeuwen</i>	6
3.2.2 <i>Pre-reformatie en Reformatie</i>	7
3.3 Huidige situatie in de PKN	7
3.3.1 <i>Bediening</i>	8
3.3.2 <i>Kerkelijk werker</i>	8
3.4 Ambten, kerkelijk werkers en andere taken in GKv	8
3.4.1 <i>Bevestiging uitsluitend voor de drie bijzondere ambten</i>	9
3.5 Actuele culturele en theologische ontwikkelingen.....	9
3.5.1 <i>Ontwikkelingen in cultuur en theologie</i>	9
3.5.2 <i>Zegenen</i>	10
3.6 Conclusie	10
4 Liturgische mogelijkheden	11
Tabel: Taken en Bevestigingsritueel.....	12
5 Bouwstenen Liturgie	13
Gebeden	13
Zegenbede.....	13
Zegenliederen.....	13
Liturgische kleur	15
Tekenen van documenten	15
6 Overzicht bestand materiaal/literatuur	16
Inleiding in een bediening.....	16
Voorbeelden uit de GKv-kerken:	17
Literatuur	16
7 Bijlages	17
Bijlage 1 - Pastorale Werkers - Alphen aan den Rijn	17
Bijlage 2 - Kerkelijk werker van Luceo	19
Bijlage 3 - Kerkelijk Werker Den Haag.....	21
Bijlage 4 - Pastoraal & diaconaal werker Leerdam.....	23

1 Inleiding

Naast predikanten, ouderlingen en diakenen worden er ook andere werkers in de kerk ingezet.

Inhoudelijk: ouderling-assistenten, pastorale werkers, gemeentebezoekers, jeugdwerkers, bestuurswerk, evangelisten, uitvoerders van taken in de liturgie (speciaal genoemd: lector, musici), kringleiders etc.

Praktisch: koster, koffieschenkers, schoonmakers, tuiniers, klusjesmensen, beameraars, technici etc.

De meeste functies zijn vrijwillig, een kerkelijke gemeenschap bestaat immers uit individuen met verschillende vaardigheden, die allemaal hun plekje hebben in de gemeente.

Een predikant heeft een arbeidscontract, evenals de kerkelijk werker en vaak de koster. Sommige koster of muzikanten krijgen een vrijwilligersvergoeding.

Ambtsdragers en predikanten dragen een bijzonder geestelijk leiderschap en worden in de kerk bevestigd met gebruikmaken van de formulieren die vastgesteld zijn door de synode.

De ontwikkeling binnen de kerken is, dat er functies zijn die lijken op die van een ambtsdrager. Voor de kerkelijk werkers en de assisterende gemeenteleden is een officieel liturgisch bevestigingsmoment niet verplicht. De behoefte is er wel om kerkelijk werkers tijdens een eredienst te bevestigen of te zegenen; dit gebeurt ook al vaak.

Een van de opdrachten van de synode Meppel (2017) aan Deputaten Eredienst luidt:

a. bij de kerken navraag te doen wat de behoefte is aan materiaal rond de bevestiging van werkers in de kerk anders dan predikanten, ouderlingen en diakenen;   b. bij de kerken materiaal te verzamelen dat voor dit doel in plaatselijke situaties gemaakt is;

Met behulp van dat materiaal via het Steunpunt Liturgie de kerken te dienen met een handreiking.

Deze handreiking bevat een inventarisatie van de huidige gebruiken in verschillende plaatselijke kerken, achtergrondinformatie en suggesties voor de liturgische praktijk.

De bevestiging van werkers in de kerk kan op verschillende manieren. Niet iedereen hoeft zelf het wiel uit te vinden en daarom is in dit document een verzameling voorbeelden en bronnen bijeengebracht voor gebruik.

2 Resultaten van peilingen

Er zijn twee peilingen uitgevoerd, een in het netwerk van een predikant en een onder de contacten van het Steunpunt Liturgie.

Peiling onder predikanten

In oktober 2018 is een eerste peiling per e-mail gedaan onder een tiental predikanten (GKv, CGK, NGK) naar de behoefte aan en de aanwezigheid van bestaande materialen:

Is er behoefte aan materiaal rond de bevestiging van werkers in de kerk anders dan predikanten, ouderlingen en diakenen? Zo ja, om wat voor 'werkers' gaat het in jullie geval?

- Ja, pastorale en diaconale ondersteuners
- Ja, kerkelijk werker en pastorale bezoeker
- Ja, vrijwilligers
- geen behoefte, kunnen we prima zelf 😊

Uit de verschillende reacties bleek:

1. Bevestiging kan in allerlei opzichten waardevol zijn:

- het presenteren van de persoon aan de gemeente
- de gelegenheid voor betrokkene om zich via een ja-woord publiek te committeren
- het uitdrukkelijk verlenen van een bepaald mandaat
- de publieke bekendmaking van zijn taken en bevoegdheden
- gebed en zegen

2. Een en ander betekent wel dat een standaardformulier hier niet de beste optie is. Liever dat er bouwstenen en aanbevelingen zijn voor een ordelijke gang van zaken.

Peiling onder contacten van Steunpunt Liturgie:

Najaar 2018 kwam de volgende vraag bij het Steunpunt Liturgie binnen:

Heeft het Steunpunt Liturgie materiaal en/of advies over het volgende. Wij kregen namelijk van onze kerkenraad dit verzoek: De afgelopen jaren zien we een toename in de wens om mensen die een rol vervullen tijdens een eredienst te zegenen en eventueel benoemen. Op dit moment is dit geregeld voor een beperkte groep van functies in de kerk, denk aan predikanten, ouderlingen en diakenen. Tegelijk proeven we een bredere behoefte. Denk bijvoorbeeld aan het naar voren halen en een zegen vragen over het werk van jongerenwerkers. Tegelijk kwam de vraag op waarom dit voor gemeenteleden die de bijbelklas verzorgen niet is gebeurd. We willen de liturgiecommissie vragen een voorzet te doen om te komen tot een zekere richtlijn op dit gebied. Zouden jullie daar naar willen kijken?

Deze vraag werd uitgezet bij een aantal contacten van het Steunpunt Liturgie. Met daarbij het verzoek om te reageren:

Er is op dit punt inderdaad wel wat materiaal bij het Steunpunt Liturgie, n.a.v. vragen uit het land. Verder zijn deputaten Eredienst bezig met de opdracht t.a.v. een eventueel bevestigingsformulier voor kerkelijk werkers. Maar vanwege het karakter van deze vraag is een wat completer beeld nodig. En daarvoor graag jullie medewerking. Wil je (kort) reageren op de navolgende vragen:

- 1. Herken je wat hier wordt beschreven?*
- 2. Heb je hier 'gedachten' over? Een richtlijn misschien?*

Dit leverde kort samengevat het volgende op:

- De argumenten vóór een vorm van bevestiging/inzegening van een niet-ambtelijke 'functionaris' in een kerkdienst kunnen samengevat worden met de woorden **erkenning, markering, presentatie, bekrachtiging, gebed**. Deze argumenten zijn onderling verweven: duidelijkheid scheppen richting functionaris en richting gemeente, functie en functionaris worden boven het persoonlijke en gewone uitgetild, markering van het begin van de taakinvulling, markering en erkenning van de taak zelf, gebruik maken van en erkennen van de gaven van de functionaris, voorbede doen voor functie en functionaris.
- De argumenten om er níet voor te zijn (dat is iets genuanceerder dan 'tegen') is vooral de vraag naar de begrenzing (welke functies/taken wel en wat niet). Ook wordt tweemaal genoemd dat de persoon in kwestie het niet nodig vindt (het gaat om het werk, niet om mij).
- In het algemeen speelt vooral de vraag naar wat wel/wat niet een rol. Er wordt genoemd 'uithollen van het ambt', en de vraag wordt gesteld – n.a.v. de ervaring van het bevestigen van een jongerenwerker – past dit wel bij een niet-ambtsdrager, we hebben de functie niet als ambt gezien en dus de persoon niet tot ambtsdrager gemaakt. Kortom: wat onderscheidt het ambt van andere functies? Er wordt gewezen op het doen van voorbede voor alle werk en dus werkers in de kerk. In het verlengde daarvan: de suggestie van een jaarlijkse 'gebedsbijeenkomst' voor alle vrijwilligers en een jaarlijkse 'verwenavond'.

3 Beschouwing en achtergrondinformatie

3.1 De kerkorde over de ambten en kerkelijk werkers

In de kerkorde van de GKv worden de ambten als volgt omschreven:

B6 de ambten

B6.1 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.

B6.2 De gemeente ontvangt haar ambtsdragers van Christus.

B6.3 Voor het vervullen van de ambten is een wettige roeping nodig.

B6.4 De ambtsdragers werken, ieder vanuit eigen taak, samen aan de opbouw van de gemeente.

B6.5 Ambt m/v: gereserveerd.

B23.4 Op verzoek van de kerkenraad kunnen gemeenteleden de ouderlingen assisteren in de pastorale zorg.

B31.1 De kerkenraad kan een of meer kerkelijk werkers benoemen om een deel van het dienstwerk in de gemeente uit te voeren.

B31.2 De kerkelijk werkers zijn gebonden aan de leer van de Bijbel, zoals samengevat in de belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit bij de aanvaarding van hun werk door ondertekening van het bindingsformulier.

B31.3 De kerkenraad houdt zich voor wat betreft profiel, taken en positie van de kerkelijk werkers aan de generale regelingen.

3.2 Historische duiding

In de Kerk zijn naast de officiële ambten altijd andere functies geweest.

In de RKK bestonden voor de Reformatie en bestaan nog altijd *lagere wijdingen*.

In het protestantisme tijdens en na de Reformatie was er altijd sprake van een tijd-, cultuur- en contextgebonden wisselwerking tussen kerkelijk en burgerlijk bestuur. Het ging in veel gevallen om officiële aanstellingen, al dan niet met salaris. Bevestiging in de eredienst bleef echter altijd voorbehouden aan de drie bijzondere ambten.

3.2.1 Eerste eeuwen

Uit de veelheid van nieuwtestamentische gegevens (rond gaven, bedieningen) groeide in de 2^e en 3^e eeuw een drievoudig ambtelijk patroon van bisschop, presbyter en diaken:

- bisschop: aanvankelijk de voorganger van een plaatselijke gemeenschap ('diocees', 'bisdom')
- presbyter: de 'oudste', stond de bisschop bij en vertegenwoordigde of verving hem zo nodig.
- diaken: staat de bisschop terzijde bij de dienst aan de Tafel van de Heer (neemt de gaven aan, reikt ze aan de bisschop, deelt na afloop uit aan de behoeftigen); ook verantwoordelijk voor de Bijbel (het boek) en de andere liturgische geschriften.

Na het jaar 1000 breiden de omvang van de geestelijkheid en de kerkelijke hiërarchie zich uit, en ontstaat een scala aan ambten en lagere wijdingen:

- bisschop (oudste liturgie voor een 'bisschopswijding' is te vinden in de Traditio Apostolica, 215 n. Chr).
- priester, diaken, subdiaken ('hogere wijdingen').
- o.a. kloosterlingen, acoliet, lector ('lagere wijdingen')

3.2.2 Pre-reformatie en Reformatie

Luther kent één ambt, namelijk dienaar des Woords.

Calvijn kent drie ambten met het oog op de dienst in de gemeente, nl. predikant, ouderling, diaken (Calvijn schrijft soms over een vierde ambt van 'doctor', dat echter een academische focus heeft. Later rekent Calvijn hen toch onder de predikanten, zie *Institutie IV*, 3,4).

In de periode na Calvijn geven uiteenlopende calvinistische stromingen verschillende invulling aan deze drie ambten.

3.2.2.2 Vermenging kerkelijk en wereldlijk toezicht

Bij Calvijn in Genève is er sprake van een verweving van de openbare/politieke en de kerkelijke ambten: de ouderlingen en predikanten waren behalve voor kerkelijk opzicht en tucht ook verantwoordelijk voor stedelijk opzicht en tucht.

Bovendien bestond het consistorium uit zowel ambtsdragers als magistraten. Laatstgenoemden moesten wel een eed afleggen, maar waren niet bevestigd in een ambt. Ze werden ook niet toegelaten tot het presbyterium, dat uitsluitend uit bevestigde ambtsdragers bestond.

3.2.2.1 Kerkelijke functies naast de ambten

Naast de bijzondere ambten waren er altijd al allerlei andere specifieke functies. In de Nederlanden na de Reformatie betreft het:

- *Catechiseermeesters* en *-matressen* (Van Dale 1898: catechiseermeester - onderwijzer in den Hervormden Godsdienst);
- *Ziekentrooster* of *krankenbezoeker* (16de – begin 20ste eeuw, als ondersteuning van de predikant, ontstaan vanuit predikantentekort | in gasthuizen soms speciale ziekentroosters die ook mochten voorgaan, maar daarbij alleen preken van anderen mochten lezen | ook ziekentroosters op de VOC- en WIC-schepen, soms met sacramentsbevoegdheid | de functie nam begin 19de eeuw sterk af);
- *Vermaner*: functie bij de Doopsgezinden. Lekenfunctie zonder doopbevoegdheid, vaak uitgeoefend naast een hoofdberoep;
- *Evangelist*: persoon die zich voltijds aan evangelisatie wijdt, maar geen universitair-theologische opleiding heeft. Veel tussen 1850 en 1950, met herin der in Nederland evangelisatiegebouwen.
- *Ouderlingen met bijzondere opdracht* (zoals de jeugdouderling, de seniorenouderling, ouderling-scriba, de ouderling-kerkrentmeester (PKN), ouderling die kerkdiensten in een verpleeghuis verzorgt (PKN));
- *Ouderling met sacramentsbevoegdheid*;
- *Organist*: Dit was geen kerkelijke functie; orgels waren doorgaans eigendom van de burgerlijke overheid en organisten waren in dienst van de burgerlijke overheid;
- *'Voorlezers, Voorzangers en andere kerkelijke bedieningen'* (in L.G.D.J. Schotel, *De openbare Eeredienst der Nederl. Herv. Kerk in de 16e, 17e en 18e Eeuw*, hfst 18).

3.3 Huidige situatie in de PKN

Om het onderscheid tussen enerzijds de ambten en anderzijds andere kerkelijke functies recht te doen wordt gewerkt met het onderscheid tussen 'ambten' en 'bedieningen.'

De Nederlands Hervormde Kerk kende onderscheid tussen beide. Dit vond zijn weerslag in *Dienstboek van de Nederlandse Hervormde Kerk* (1955) en vervolgens ook in het *Dienstboek* van de PKN (dl II Leven, Zegen, Gemeenschap; Zoetermeer 2004). Naast het onderdeel 'Bevestiging van Ambtsdragers' (225-308) is daar ook het onderdeel 'Inleiding in een Bediening' (309-334).

Ten aanzien van kerkelijk werkers is het zowel mogelijk deze met een ambt te bekleden alsook om deze te laten vallen onder mensen met een 'bediening'.

3.3.1 Bediening

In het *Dienstboek voor de Nederlandse Hervormde Kerk* (1955) is het volgende formulier opgenomen: Orde van de dienst voor het bevestigen in een bediening.

Daarin is deze omschrijving te vinden:

Bedieningen noemen wij zodanige diensten, die naast de ambtelijke arbeid van predikanten, ouderlingen en diakenen noodzakelijk of gewenst blijken ter voorziening in allerlei nood, hetzij lichamelijk, hetzij geestelijk. In haar christelijke vrijheid stelt de kerk dan zodanige bediening in en ziet zijn uit naar gemeenteleden, die bekwaam geacht worden om deze te vervullen. In onze gemeente is naast de ambtelijke arbeid van predikant, ouderling en diaken en naast de reeds ingestelde bedieningen dringend gewenst gebleken de geregelde werkzaamheid van (lezen wat ter zake is): een evangelist(e), jeugdwerkleider(ster), catecheet(etc.), vicarus, verpleger(eegster), sociale werker(ster).

Wie in een dergelijke dienst werkzaam is kan *in een bediening worden gesteld*. De roeping geschiedt door een ambtelijke vergadering. Dit betekent dat degene die in een dienst gesteld is een belofte aflegt en in een kerkdienst wordt ingeleid in een bediening. De kerkelijk werker belooft:

- bereid te zijn in het werk van zijn/haar bediening in de weg van het belijden van de kerk;
- bereid te zijn ijverig en trouw zijn/haar arbeid te verrichten;
- bereid te zijn zich te onderwerpen aan de regels die in de orde van de kerk gesteld zijn voor haar leven en werken;
- geheimhouding van datgene waarvan men in een bediening vertrouwelijk kennisneemt.

NB: De term 'bediening' is ook bekend uit de charismatische beweging. Daar heeft het begrip meestal een andere betekenis, namelijk dat iemand een bepaalde taak of roeping in de gemeente heeft (zoals bijvoorbeeld genezing), die niet noodzakelijk aan een ambt gebonden is. Ook wordt er gewerkt met de zgn. 'vijfvoudige bediening': apostel, profeet, evangelist, herder, leraar (n.a.v. Ef. 4,11).

3.3.2 Kerkelijk werker

Een recente, nieuwe functie is die van kerkelijk werker. De kerkelijk werker is doorgaans een HBO-theoloog. In de PKN moet de kerkelijk werker geregistreerd staan. Soms heeft de kerkelijk werker preekconsent.

In de kleine gereformeerde kerken wordt deze functie ook onderscheiden; zie KO B31. Ze zijn benoemd om 'een deel van het dienstwerk in de gemeente' uit te voeren (B31.a). Tevens ondertekenen zij een 'bindingsformulier' (B31.2). Zij kunnen preekbevoegd krijgen van de classis (B32.2).

T.a.v. de relatief nieuwe functie kerkelijk werker kiest de PKN voor de mogelijkheid dat de kerkelijk werker wordt benoemd in het ambt van ouderling of wordt ingeleid in een bediening. Door naast de ambten ook 'bedieningen' te onderscheiden krijgen andere functies ook een plaats in de KO en daarmee een duidelijke plek in het kerkelijk werk.

3.4 Ambten, kerkelijk werkers en andere taken in GKv

Bevestiging in een eredienst is voorbehouden aan de drie bijzondere ambten van predikant, ouderling en diaken. Daaraan ten grondslag ligt een onderscheid in geestelijke verantwoordelijkheid tussen de ambten en de overige diensten in de gemeente.

3.4.1 Bevestiging uitsluitend voor de drie bijzondere ambten.

Een liturgische bevestiging vindt in onze kerken alleen plaats voor predikanten, ouderlingen diakenen. Daaraan ligt niet zozeer een kerkrechtelijk als wel een geestelijk motief ten grondslag.

Het bevestigingsformulier voor ambtsdragers verwoordt dat motief als volgt:

“Als het hoofd van de kerk zorgt Christus vanuit de hemel voor zijn gemeente op aarde. Daarvoor neemt hij mensen in dienst. De apostel Paulus wijst daarop, met de woorden: ... *hij is het die apostelen heeft aangesteld, en profeten, evangelieverkondigers, herders en leraren, om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd.*¹ Als de goede herder² zorgt hij voortdurend voor zijn kudde en stelt hij herders³ aan om in zijn naam op de schapen te passen.”

Van onze predikanten, ouderlingen en diakenen geloven wij dat zij in het bijzonder gaven van Jezus Christus aan zijn gemeente zijn, om namens Hem dienend leiding te geven.

Deze geestelijke duiding van het ambt is er de reden van dat ambtsdragers bevestigd worden: apart gezet in dienst van Christus zelf. Daarbij is er wel een onderscheid in de duur van die bijzondere dienst – ouderlingen en diakenen bekleden hun ambt tijdelijk en predikanten als regel permanent – maar geen principiële onderscheid.

Samen zijn predikanten, ouderlingen, diaken door Christus zelf geroepen om de Kerk dichtbij haar Heer te houden. In Christus' naam dragen zij daarvoor de bijzondere verantwoordelijkheid.

Voor wat betreft het geestelijk karakter is er geen verschil tussen de ambten en de overige diensten in de Kerk (beide werk van de Geest, beide in dienst van Christus), maar de mate van geestelijke verantwoordelijkheid verschilt wel.

Alle gelovige dienstbaarheid draagt *bij* aan de groei van de gemeente naar Christus haar hoofd, maar de bijzondere *geestelijke verantwoordelijkheid* voor de gemeente betreft alleen de ambten.

Het is dit onderscheid dat in kerkorde en liturgie zichtbaar is gemaakt door de ambten wel in een liturgische setting te bevestigen en de overige diensten niet.

3.5 Actuele culturele en theologische ontwikkelingen

De kleine gereformeerde kerken kennen in hun kerkorde niet (zoals de PKN) zoiets als een 'bediening' en een bevestiging of inzegening daarvan. Tegelijk groeit onder invloed van culturele en theologische ontwikkelingen de vraag daarnaar wel.

In de vraag hoe een dergelijke inzegening eruit zou kunnen/moeten zien is het goed om theologisch en liturgisch onderscheid te maken tussen diverse vormen van zegenen.

3.5.1 Ontwikkelingen in cultuur en theologie

- sterke democratisering en daardoor toenemende mondigheid, toenemende participatie op allerlei terrein van gelovigen/kerkliden;
- de kerk, ongeacht het kerkgenootschap, wordt in toenemende mate gezien als een vrijwilligersorganisatie;
- 'functionalisering': taken die voorheen 'gewoon gedaan' werden krijgen nu een functienaam of taakomschrijving (bijv. jeugdwerker, pastoraal werker);
- vrijer denken over gevestigde kerkelijke structuren, incl. de ambten;
- vanuit andere christelijke stromingen toenemende openheid voor het werk van de heilige Geest in alle gelovigen ('gavengericht gemeente-zijn');
- grote aandacht voor het persoonlijke en het persoonlijk eigene;

¹ Ef. 4:11,12

² Joh. 10:11

³ 1 Petr. 5:1-4; Jer. 3:15; 23:4

- grote aandacht voor de (persoonlijke) impact van een bepaalde taak of functie
- groeiende behoefte aan ritualiteit;
- hernieuwde aandacht voor zegenen, al dan niet met handoplegging

3.5.2 Zegenen

De toenemende behoefte aan een vorm van 'inzegening' vraagt om een verdere bezinning op het fenomeen 'zegenen'. De vraag moet worden gesteld of alle vormen van zegening hetzelfde zijn.

Je zou die vraag met 'nee' kunnen beantwoorden: ongeacht de persoon die de zegen uitspreekt en de setting waarin dat gebeurt is het de Heer die zegenet. Maar gelet op de theologische doordenking en de liturgische praktijk is dat wat te eenvoudig. Er zijn zeker accentverschillen te noemen:

- Een persoonlijke zegen is niet hetzelfde als een ambtelijke zegen (zie ook het bijzondere karakter van het ambt in de vorige paragraaf).
- Een zegen in liturgische setting is niet hetzelfde als een zegen in een pastorale setting of een huiselijke setting (al is er ook geen loepzuiver onderscheid: zegenen in een liturgische setting heeft altijd een pastoraal element en zegenen in een pastorale situatie heeft altijd een liturgisch element in zich).

Het is goed om zowel het theologische als het liturgische onderscheid mee te nemen in de bezinning op de vraag welke vorm van zegening passend is bij welke vorm van dienstbetoon.

3.6 Conclusie

In alle tijden is er dienstbetoon geweest naast de officiële kerkelijke ambten. De vraagstelling naar een vorm van inzegening of bevestiging van niet-ambtelijke taken in onze kerken staat in een lange traditie.

Het is lastig om geestelijk onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van dienstbetoon. Immers: ook het werk van schoonmakers en tuinwerkers heeft Gods zegen nodig. Tegelijk is er in de principiële eenheid van alle kerkelijke werkzaamheden wel een gradueel verschil. Niet bij elke vorm van dienstbetoon past dezelfde vorm van inzegening.

Per situatie – en per gemeente – kan worden gekeken welke vorm van voorstellen en voorbede of bevestiging nodig is. Daarbij is het, vanwege de bijzondere verantwoordelijkheid van de predikanten, ouderlingen en diakenen, wel aanbevelenswaardig om in de liturgische praktijk het onderscheid tussen deze drie ambten en de andere vormen van dienstbetoon zichtbaar te maken.

4 Liturgische mogelijkheden

Omdat er verschillende taken zijn die vragen om gebed of inzegening, is het onmogelijk om voor elke situatie een format aan te reiken. Het is belangrijk dat per functie wordt gekeken, wat de taak is en welk openbaar of niet-openbaar gebed of bevestiging past.

Hoe meer verantwoordelijk de taak is, hoe meer impact het bevestigingsritueel kan hebben. En dan moet ook de persoonlijke situatie worden meegenomen. Zo kan voor een situatie met een betrekkelijk verantwoordelijke functie toch worden gekozen voor een relatief bescheiden gebed en kan in een andere situatie een kleinere taak toch gemeentebreed aandacht nodig hebben. Elke situatie is maatwerk.

In onderstaande tabel is dit inzichtelijk gemaakt.

De differentiatietabel is opgebouwd uit twee richtingen:

1. typen van gebed en zegening (horizontaal)
2. typen van taken en verantwoordelijkheden (verticaal)

Bij 1:

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen verschillende typen van gebed en zegening, in samenhang met de concrete situatie. Met toenemende zwaarte en impact:

- A. pastoraal gebed thuis, tijdens huisbezoek;
- B. algemeen gebed voor vrijwilligers in de eredienst;
- C. voorbede met noemen van de naam in de eredienst;
- D. voorbede met werker voor in de kerkzaal;
- E. bevestigingsritueel met taakomschrijving, gebed (en zegen);
- F. bevestigingsritueel met taakomschrijving, belofte, gebed en zegen;
- G. bevestigingsritueel met taakomschrijving, belofte en zegen; kerkrechtelijk vastgelegd, formulieren GK pag. 713-723.

Bij 2:

Er zijn allerlei taken in de gemeente te onderscheiden, met verschillende verantwoordelijkheden:

1. dagelijkse taken zoals schoonmaker, tuinier, lid commissie, technicus;
2. uitvoerend met grotere verantwoordelijkheid, zoals de noodzaak of verplichting aanwezig te zijn op vaste tijdstippen: koster, musicus, voorzitter commissie;
3. assistent van ambten: catecheet, pastoraal werker, diaconaal ondersteuner;
4. ambtsdrager;
5. predikant, kerkelijk werker in dienstverband.

Tabel: Taken en Bevestigingsritueel

	A	B	C	D	E	F	G
1 Dagelijkse taken in gemeente	x	x	x				
2 Uitvoerende taken in gemeente: <i>(Betaald/niet betaald)</i> koster, muzikant,		x	x	x	x		
3 Assisteren van ambten			x	x	x	x	
4 Ambtsdrager							x
5 Predikant, Kerkelijk werker in dienstverband							x

- A. pastoraal gebed thuis, tijdens huisbezoek;
- B. algemeen gebed voor vrijwilligers in de eredienst;
- C. voorbede met noemen van de naam in de eredienst;
- D. voorbede met werker voor in de kerkzaal;
- E. bevestigingsritueel met taakomschrijving, gebed (en zegen);
- F. bevestigingsritueel met taakomschrijving, belofte, gebed en zegen;
- G. bevestigingsritueel met taakomschrijving, belofte en zegen; kerkrechtelijk vastgelegd, formulieren GK pag. 713-723.

- 1. dagelijkse taken zoals schoonmaker, tuinier, lid commissie, technicus;
- 2. uitvoerend met grotere verantwoordelijkheid, zoals de noodzaak of verplichting aanwezig te zijn op vaste tijdstippen: koster, musicus, voorzitter commissie;
- 3. assistent van ambten: catecheet, pastoraal werker, diaconaal ondersteuner;
- 4. ambtsdrager;
- 5. predikant, kerkelijk werker in dienstverband.

5 Bouwstenen Liturgie

In dit hoofdstuk worden de verschillende onderdelen van een bevestigingsritueel apart behandeld. Het bevat suggesties voor gebeden, zegenbeden en liederen.

Gebeden

Gebeden thuis

- Gebeden in dienstboekgedeelte GK2017: Groot Kerkgebed
- Gebeden in Dienstboek PKN
- Gedichten Liedboek Zingen en Bidden in huis en kerk (2013)

In de dienst: Voorbedegebed

Tijdens het voorbedegebed wordt de desbetreffende persoon met naam genoemd en wordt er gebeden voor de uitvoering van de taak. Het Groot Kerkgebed in het Gereformeerd Kerkboek biedt veel suggesties voor passende gebedsteksten.

In de dienst: Voorbedegebed met persoon voor in de kerk

A Apart

- voorafgaand aan de voorbede;
- persoon in kwestie komt naar voren, korte toelichting op de taak
- dankgebed en voorbede

B In een groep met andere vormen van bevestiging

Tijdens bevestigingsritueel van ambtsdragers komen ook benoemde kerkelijk werkers naar voren en volgen het ritueel; de niet-ambtsdragers beantwoorden niet de vragen die aan de ambtsdragers worden gesteld maar zijn wel onderdeel van de zegen, het gebed en het toezingen.

Zegenbede

Bij het zegenen van een persoon kan een zegenbede uit de formulieren van ambtsdragersbevestiging worden gebruikt of een van de voorbeeldteksten uit bijlage.

Een zegen kan ook vrijelijk worden uitgesproken.

Het is wel belangrijk te realiseren dat een korte krachtige uitspraak meer impact heeft dan een lange wollige. Daarom is het verstandig om in een liturgische zetting van te voren na te denken over de formulering en de zegen op te schrijven.

Zegenliederen

Een aantal suggesties;
oude en nieuwe, psalmen en hymnen en geestelijke liederen.

Liedboek Zingen in huis en kerk 2013

345 *Gij hebt uw woord gegeven*

Dit lied is geschreven voor een belijdenis; zing het lied helemaal, eventueel verspreid voor.

360 *Kom schepper, Geest, daal tot ons neer*

Een eeuwenoud pinksterlied dat veel gebruikt wordt oa. bij wijdingen van priesters.

361 *Er heeft een stem gesproken*

naar 1 Timoteüs ;

eventueel in beurtzang

strofe 1, 2 gemeente

strofe 3, 4, 5 een groep bevestigde ambtsdragers/werkers

strofe 6, 7 allen

362 *Hij die gesproken heeft een woord dat gáát*

Een lied over Christus' taak op aarde (vers 1), over 'ons' die een taak verrichten (vers 2) en Gods trouw (vers 3)

363 *Dat 's Heren zegen op u daal'*

De oude berijming van psalm 134:3.

672 *Kom laat ons deze dag*

Een pinksterlied met passende teksten voor bij een bevestiging.

829 *De liefde gaat ons voor*

Een lied over liefde en hoop en de Geest die ons verlangen vervult.

833 *Neem mij aan zoals ik ben*

Kort lied om te herhalen en vierstemmig te zingen

970 *Vlammen zijn er vele*

Lied over de gaven van de Geest en de veelkleurigheid van een gemeente

Gereformeerd Kerkboek

Psalm 134

119a *Uw woord is een lamp voor mijn voet*

197 *Ik ben de goede herder*

Pastoraal lied

252 *O koning, hoor uw onderdaan*

Doorgeeflied met twee groepen.

Gebod om Gods koningschap

Opwekking

378 *Ik wil jou van harte dienen*

Eventueel in beurtzang met groep bevestigde ambtsdragers, werkers.

602 *Vrede van God*
Zegenbede

Sela

Gods zegen voor jou
Zegenbede

Hemelhoog

61 *De Here zegent jou*
Een eenvoudig lied naar Numeri 6:22-27

Nieuwlied⁴

Zegenlied
De zegen van God onze Vader
Eventueel aan te passen in een wij/je-versie

Liturgische kleur

Tijdens diensten waarin een ambtsdrager of kerkelijke werken wordt bevestigd is de liturgische kleur volgens de traditie rood. Rood is de kleur van vuur, wat staat voor de Heilige Geest. Net als met Pinksteren of met belijdenisdiensten staat de Geest centraal bij bevestigingsdiensten.

Tekenen van documenten

Het tekenen van formulieren, contracten, gedragscodes en geheimhoudingsverklaringen heeft een kerkrechtelijke of arbeidsrechtelijke functie. Daarom past het niet in de pastorale en liturgische eigenheid van de eredienst. Deze documenten kunnen op een ander moment worden getekend.

⁴ www.nieuwlied.nl

6 Overzicht bestaand materiaal/literatuur

Inleiding in een bediening

PKN-Dienstboek II 309-333 'Inleiding in een bediening'. Digitaal: (nr. 41-44B).⁵

Literatuur

- H.A. Post, *De kerkelijk werker en het ambt*. Kampen 2006.⁶
- 'Bevestiging van ambtsdragers'. In: *Dienstboek II. Leven – Zegen – Gemeenschap*. Zoetermeer 2003, 227-305.
- 'Inleiding in een bediening'. In: *Dienstboek II. Leven – Zegen – Gemeenschap*. Zoetermeer 2003, 3011-333.
- Commissie Dienstboek, *Bevestiging van ambtsdragers (serie: Proeven voor de Eredienst)*. Leidschendam/Leusden 1989.
- Dienstboek 1955
- A.F.N. Lekkerkerker, 'De nieuwe formulieren voor ambt en bediening'. In: A.F.N. Lekkerkerker, *Kanttekeningen bij het hervormde dienstboek dl IV*. 's-Gravenhage 1956, 114-121.
- Dr P.A. Elderenbosch, 'Handoplegging en ordinatie'. In: *De oplegging der handen*. 's-Gravenhage 1053.
- G.D.J. Schotel, 'Voorlezers, Voorzangers en andere kerkelijke bedieningen'. In: *De openbare Eeredienst der Nederl. Herv. Kerk in de 16^e, 17^e en 18^e Eeuw*. Leiden, zj., 313-319.
- Compendium Liedboek.⁷
- Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk 2013, BV Liedboek.
- Gereformeerd Kerkboek, Jongbloed Heerenveen 2017.
- Hemelhoog, protestants evangelische liedbundel; Boekencentrum Zoetermeer 2015.

⁵ <https://www.preekwijzer.nl/liturgie/dienstboek-ii-pdf/7992>

⁶ <http://www.kerkrecht.nl/content/post-ha-2006-inh>

⁷ www.liedboekcompendium.nl

7 Bijlages

Voorbeelden GKv-kerken:

Bijlage 1 Pastorale werkers Alphen aan de Rijn

Bijlage 2 Kerkelijk werker Luceo

Bijlage 3 Kerkelijk Werker Den Haag

Voorbeeld NGK-kerk:

Bijlage 4 Pastoraal & diaconaal werker Leerdam

Bijlage 1 Pastorale Werkers - Alphen aan den Rijn

achtergrond en doel

Alle gemeenteleden hebben de taak om te zien naar elkaar. Door de gemeente in te delen in kleine groepen worden we daar allen bij betrokken. Het begint bij basale zorg: elkaar in beeld hebben, nagaan hoe je concreet iets voor elkaar kunt betekenen. Dit gebeurt op basis van onze liefde voor elkaar, die ontspringt uit de bron van Christus' liefde.

De ouderlingen hebben de taak het geheel van de gemeente te overzien, via hun wijken. Zo komen ze bij alle gemeenteleden, zo mogelijk. Ze kunnen echter niet alles zelf doen, en gemeenteleden ervaren één huisbezoek per jaar (als dat lukt) als minimaal. Daarom hebben de ouderlingen vooral ook de taak om leiding te geven aan de pastorale zorg door alle gemeenteleden.

De ouderlingen kunnen daarbij gericht gemeenteleden inschakelen, die gaven van God gekregen hebben van liefde, geloof, een open hart voor anderen, luistervaardigheid, enz. Sommigen hebben door opleiding ook specifieke kennis en vaardigheden opgebouwd in het omgaan met zware psychosociale nood. Het doel van de pastoraal bezoekers is dat zo gaven van gemeenteleden in dit opzicht meer worden benut en ingezet. Het kan nodig zijn, dat sommige gemeenteleden meer en langduriger pastorale zorg en aandacht nodig hebben dan ouderlingen kunnen bieden. In zulke gevallen kunnen de ouderlingen een beroep doen op een pastoraal bezoeker. De ouderlingen blijven verantwoordelijk, pastoraal bezoekers worden aangesteld als aanvulling op het werk van ouderlingen. Ze zullen ook altijd alleen met de uitdrukkelijke instemming van betreffende gemeenteleden door de ouderling ingeschakeld worden.

De kerkenraad is heel blij en dankbaar, dat we deze zes broeders en zusters mogen gaan inzetten. En dat we er zo voor kunnen zorgen, dat alle gemeenteleden die dat nodig hebben voldoende pastorale zorg en aandacht zullen ontvangen.

Dat we zo de gaven van broeders en zusters inzetten, is op zichzelf niet nieuw. Dit gebeurt immers ook bij catecheten, jeugdleiders en anderen die taken verrichten in de gemeente om zo mee te werken aan de geestelijke opbouw van het lichaam van Christus. Als we straks bidden om een zegen voor de pastoraal bezoekers, zullen we ook hen daarin betrekken. Tegelijk willen we de pastoraal bezoekers graag wat meer aan u als gemeente voorstellen en bij u aanbevelen. Dit omdat het bezoeken van gemeenteleden een grote mate van vertrouwelijkheid vereist en deze aanstelling hen ook meer de vrijmoedigheid geeft om ook daadwerkelijk na afspraak op bezoek te gaan bij gemeenteleden.

Belofte

Nu zal ik deze broeders en zusters vragen hier op het podium te komen, zodat iedereen kan zien wie ervan af nu als pastoraal bezoekers in de gemeente werkzaam zullen zijn. Ook zal ik hen een belofte laten afleggen en ze Gods zegen meegeven voor hun werk.

Zusters (namen)

Broeders (namen)

Verklaart u hier voor Gods gemeente, dat u door uw aanstelling door de kerkenraad een verantwoordelijke taak mag gaan uitvoeren? En dat u met alles wat u tijdens persoonlijke pastorale gesprekken wordt toevertrouwd vertrouwelijk zult omgaan? En dat u in uw werk de liefde van Christus als de goede Herder vorm zult geven, in luisteren, spreken vanuit Gods Woord en gebed met en voor de te bezoeken gemeenteleden?

Graag vraag ik van u ieder uw ja-woord.

zegen

De Heer zegene u in geloof en geestelijke gaven, in trouw aan Christus' Woord en kerk, en geve u de kracht en wijsheid om deze taak met liefde voor de broeders en zusters met vreugde uit te voeren.
Amen.

Bijlage 2 - Kerkelijk werker van Luceo⁸

Liturgisch Moment bij aanstelling Kerkelijk Werker

Inleiding

De kerkenraad heeft in overleg met de gemeente besloten tot het aanstellen van een Kerkelijk Werker. Hoewel de kerkelijk werkers geen ambt vervullen zijn ze in hun taak wel direct bezig met de opbouw en toerusting van de gemeente, met het onderwijzen en vertrouwelijk pastoraat verlenen en ook met het werken aan de uitstraling naar buiten van de gemeente.

Daarom wil de kerkenraad hen ook op een openbare manier installeren en met de gemeente een zegen vragen over hun werk.

Onderwijzing

De apostel Petrus schrijft:

'Laat ieder van u de gave die hij van God gekregen heeft, gebruiken om de anderen daarmee te helpen, zoals het goede beheerders van Gods veelsoortige gaven betaamt' (1 Pet. 4,10).

Tot deze dienst is de hele gemeente geroepen. Om deze dienstbaarheid aan elkaar te bevorderen worden telkens broeders geroepen tot het ambt van ouderling en diaken. Samen met de predikant vormen zij de kerkenraad met diakenen.

Daarnaast is er ook plaats voor het werk van mensen die voor het kerkelijk werk zijn opgeleid en toegerust.

Mee door hun werk wordt de gemeente van Christus gebouwd.

Dáár is het Christus om te doen; dat het lichaam van Christus wordt opgebouwd. Zo leren we dat God één is, zo ontdekken we hoe groot Gods liefde is en zo tonen we de wereld dat Christus gekomen is om te redden.

De apostel Paulus schrijft:

'Er zijn verschillende gaven, maar er is één Geest; er zijn verschillende dienende taken, maar er is één Heer; er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht, maar het is één God die ze allemaal en bij iedereen teweeg brengt' (1 Kor. 12,4-6).

Taken

In de dienst van deze kerkelijk werker(s) gaat het om meerdere taken.

– In het werk van gemeenteopbouw, toerusting gaat het er om de gemeente en haar leden te laten groeien op de weg van leren, leven en geloven, zodat de gemeente, steen voor steen, uitgroeit tot een tempel, gewijd aan de Heer, in wie zij wordt opgebouwd tot een plaats waar God woont in de Geest.

– In het pastorale werk gaat het er om de gemeente te bewaren bij de HEER, bij zijn Woord en bij elkaar en om voor te gaan in de dienst van het gebed.

– In het werk van de catechese gaat het erom om jongeren voor te gaan door ze te onderwijzen, bij te staan en door eigen voorbeeld te getuigen van een leven met Christus.

– In de diaconale zorgtaak gaat het om stimuleren van het dienstbetoon binnen en buiten de gemeente.

Vragen

(kerkelijk werker gaat staan)

⁸ <http://luceo-kw.nl/over-het-beroep/>

N.N. je staat op punt om aangesteld te worden als kerkelijk werker.

Wil je nu beloven dat je in geloof je roeping tot deze dienst aanvaardt?

– Beloof je in je dienst van kerkelijk werker in onze gemeente te getuigen van de redding in Jezus Christus, zoals deze is verwoord in de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament en in de belijdenisgeschriften wordt nagesproken?

– Beloof je je dienst trouw te vervullen, met liefde voor de gemeente en voor alle mensen die de Heer op je weg brengt?

– Beloof je geheim te houden wat je vertrouwelijk te weten bent gekomen?

N.N. , wat is daarop je antwoord?

kerkelijk werker

Ja. (Daartoe helpe mij God.)

Zegen

God, de Gever van alle goede gaven, verlichte je door zijn Geest en zegene je in je werk.

Amen

Gebed

Goede en barmhartige God, Uw dienstwerk aan ons is onvolprezen, zo groot en indrukwekkend.

Ons hebt u laten delen in de opstanding uit de doden en het leven van de komende eeuw.

Als geen ander hebt U ons laten zien waar liefde toe leidt.

Wij danken U voor uw Zoon, beeld en gelijkenis van uw heerlijkheid, door wie u ons de bediening van de verzoening als een prachtige taak hebt toevertrouwd.

Door Hem hebt U uw grote betrokkenheid op ons en uw grote inzet voor ons en onze levens geopenbaard.

Niemand heeft grotere liefde dan wie zijn leven geeft voor velen.

Daarom bidden wij U voor N.N. , uw dienaar, die hier klaar staat om te werken in uw wijngaard. Om ons te helpen bij de vervulling van ons dienstwerk in geloof, hoop en liefde.

Geef hem/haar plezier in zijn werk, vanuit uw liefde.

Geef hem/haar geduld en trouw en de vriendelijkheid van uw Geest.

We bidden u dat zijn/haar werk dienstbaar mag zijn aan de komst van uw koninkrijk onder ons, door Jezus Christus, onze Heer,

Amen

Aanspraak gemeente (gemeente gaat staan)

Geliefde broers en zussen, ontvang N.N. als dienaar van God. Jongeren en ouderen, zie de kerkelijk werker die God heeft gegeven tot jullie geloofsopbouw en voor jullie belang.

Acht hem/haar hoog om zijn/haar taak en werk. Zorg ervoor dat hij/zij, zijn/haar taak met vreugde kan vervullen, zodat er geen reden is tot klagen; dat zou ook u niet ten goede komen. Draag hem/haar voortdurend in uw gebeden en ondersteun hem/haar waar

mogelijk en waar nodig in woord en daad.

(Staande) *Zingen*

Bijlage 3 - Kerkelijk Werker Den Haag

Formulier voor de bevestiging van een kerkelijk werker in de gemeente van 's-Gravenhage-Zuid/Rijswijk

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Onderwijzing

God, onze hemelse Vader, wil uit elke stam en taal en volk en natie van het menselijk geslacht een gemeente roepen en vergaderen tot het eeuwige leven (Opb.5,9). Hiertoe heeft Hij zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden (Joh.3,16/7). Deze is gekomen als de goede Herder, die zijn leven inzet voor zijn schapen, zodat zij leven en overvloed hebben (Joh.10,11/2). Het is de roeping van de gemeente dit evangelie in de wereld te laten horen en daardoor de mensen te bewegen tot geloof in Christus, de gekruisigde (Rom.10,14.15.17). De Heilige Geest heeft van de tijd van de apostelen af de gemeente opgedragen bepaalde mannen, die God hiertoe geroepen heeft, af te zonderen tot dit werk (Hnd.13,2). De gemeente geeft hieraan tot op heden gehoor, niet alleen door missionaire dienaren des woords uit te zenden tot hen die veraf zijn, maar ook door evangelisten aan te stellen voor hen die dichtbij zijn. Want niet alleen ver weg, maar ook dichtbij leven velen zonder hoop en zonder God in de wereld (Ef.2,12).

Gods liefde gaat niet alleen uit tot Israëel, maar tot alle volken. De apostel Paulus noemt dit een geheimenis dat eeuwenlang verborgen geweest is, maar thans geopenbaard (Kol.1,26). Verwonderd buigt hij zijn knieën voor de Vader (Ef.3,14), dat juist hem, die onder de zondaren een eerste plaats innam (1Tim.1,15), de genade te beurt gevallen is om aan de heidenen de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen. Mede door zijn dienstwerk mag Gods veelkleurige wijsheid haar weerspiegeling krijgen in een veelkleurige gemeente, die zelfs de overheden en machten in de hemelse gewesten met diepe verwondering vervult (Ef.3,10).

De veelkleurigheid van Christus' gemeente uit alle volken heeft de kerk ook voor nieuwe uitdagingen geplaatst. We lezen dat er reeds in de eerste gemeente gemor ontstond bij de Grieks sprekenden tegen de Hebreëen, omdat hun weduwen bij de dagelijkse verzorging verwaarloosd werden (Hnd.6,1). Dit kan zowel betekenen dat deze anderstalige weduwen niet de zorg ontvingen die ze nodig hadden, als dat de gaven van deze weduwen niet ingeschakeld werden bij de opbouw van het lichaam van Christus. Hoe het ook zij, de apostelen besloten daarop de gemeente op te roepen om te zien naar mannen die zij konden aanstellen om in deze nood te voorzien (Hnd.6,3). De apostelen zelf konden zich daardoor weer concentreren op hun kerntaken: het gebed en de bediening van het woord (Hnd.6,4). In de lijn van deze schriftgegevens is de kerk nog steeds geroepen te zoeken naar nieuwe wegen, wanneer de bestaande ambtelijke structuren niet meer voldoende aansluiten op de behoeften en mogelijkheden van de gemeente.

Daarom heeft de kerkenraad omgezien naar een kerkelijk werker die bouwt aan de eenheid van onze veelkleurige gemeente en aan de veelkleurigheid van het ene lichaam van Christus. Hij hoopt dat door haar arbeid onder allochtone broeders en zusters de ambtsdragers zich temeer kunnen wijden aan die leden van de gemeente die evenzeer bijzondere aandacht nodig hebben. De raad is de Here dankbaar dat hij het gebed van zowel de kerkenraad als de gemeente heeft willen verhoren door u, zuster <naam>, naar onze gemeente te leiden.

De gereformeerde belijdenis spreekt het woord van God na, als zij de gemeente typeert als "gemeenschap der heiligen" en dit o.a. zo uitlegt: "dat ieder verplicht is zijn gave tot nut en heil van de andere leden gewillig en met vreugde te gebruiken" (HC v&a 55). Het zal uw taak zijn om de gemeente voor te gaan in het dienstbetoon waartoe Christus ons allen roept en zowel de autochtone als de allochtone leden van onze gemeente zó toe te rusten, dat het lichaam zichzelf weer gaat opbouwen in de liefde (Ef.4,16). Daartoe zult u de allochtone leden van de gemeente trouw bezoeken, u verdiepen

in hun cultuur, hen bemoedigen met Gods woord en hen stimuleren hun plaats in het lichaam van Christus in te nemen en als een levend lid hun gaven in te zetten tot opbouw van dat lichaam. U zult daarbij ook aandacht hebben voor hun kinderen, dat ook zij vertrouwd raken met de gereformeerde leer en zich thuis voelen bij de jeugd van de kerk. Maar ook zult u de autochtone leden van de gemeente, onder wie in het bijzonder de ambtsdragers, helpen in de omgang met leden uit andere culturen en hen motiveren tot belangstelling, gastvrijheid, barmhartigheid en geestelijke bemoediging. Want uit welk land of uit welke cultuur we ook komen, we zijn allen geroepen de weg te gaan die past bij de roeping die we ontvangen hebben: bescheiden, zachtmoedig en geduldig, en ons in te spannen de Geestelijke eenheid te bewaren door de band van de vrede om te doen (Ef.4,1-3; vgl. Kol.3,13/4). Dan zullen we, door ons aan de waarheid te houden en elkaar lief te hebben, samen volledig toe groeien naar Hem die het hoofd is: Christus (Ef.4,15).

Verder zult u, zr. <Naam>, broeders en zusters, die lid van de gemeente geworden zijn door het werk van de evangelist onder moslims, de weg Gods nauwkeuriger uitleggen (Hnd.19,26) en de gemeente aanmoedigen hen met blijdschap in haar midden te ontvangen. Zo wordt voorkomen dat deze broeders en zusters die het woord met blijdschap aangenomen hebben toch weer terugvallen in hun oude leven, omdat ze nog geen wortel hebben. Een gevaar waar de Here Jezus voor waarschuwt in de gelijkenis van de zaaier (Mt.13,20/1). Ook de kerken binnen Groot Den Haag en de classis Midden-Holland zult u met raad en daad terzijde staan, als zij u om advies vragen.

Bevestiging

U staat nu gereed, zuster <naam>, de dienst zoals die zojuist omschreven is, in het midden van de gemeente officieel te aanvaarden. Wil daarom voor God en zijn heilige gemeente op de volgende vragen antwoorden:

Ten eerste: Bent u er van overtuigd, dat God zelf u tot deze dienst heeft geroepen?

Ten tweede: Aanvaardt u de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament als het enige Woord van God en de volkomen leer van de verlossing en verwerpt u alles wat daarmee in strijd is?

Ten derde: Beloofst u dat u overeenkomstig deze leer uw dienst trouw zult vervullen, in nauwe samenwerking met de raad van deze gemeente en u daarbij godvrezend zult gedragen in heel uw leven?

Wat is daarop uw antwoord?(Antwoord:) Ja.

Zegen

De almachtige God en Vader geve u zijn genade, dat u deze dienst trouw en vruchtbaar zult vervullen. Amen.

Opdracht aan de gemeente

Geliefde broeders en zusters, ontvangt u van uw kant deze zuster met blijdschap als een geschenk van God aan onze gemeente. Bid voor haar of de Here haar wijsheid en onderscheidingsvermogen mag geven, zodat zij tot het hart mag spreken van hen die God op haar weg plaatst. Ja, bid van harte dat door haar dienstwerk wij ons meer en meer thuis gaan voelen bij elkaar en bij Christus. Zorg ervoor dat onze zuster zich daartoe allereerst thuis mag voelen bij ons. Hem nu die bij machte is ons te versterken, Hem, de alleen wijze God, zij, door Jezus Christus, de heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen (Rom.16,25/7).

Gebed

Bijlage 4 - Pastoraal & diaconaal werker Leerdam⁹

Gemeente van onze Here Jezus Christus, de kerkenraad heeft de namen van de zusters en broeders bekend gemaakt, die voor de taak van pastoraal & diaconaal werkers zijn voorgedragen.

Omdat niemand een gegrond bezwaar tegen hun leer of leven heeft ingebracht, willen wij nu in de naam van de Here tot hun aanstelling overgaan. We willen met elkaar luisteren naar wat de Bijbel ons leert over het functioneren van de gemeente en stilstaan bij de taak die de pastoraal & diaconaal werkers daarin bij ons mogen vervullen.

onderwijzing

Het Nieuwe Testament gebruikt het beeld van "het lichaam" om ons een aantal dingen te leren over de gemeente. De gemeente is het lichaam van Christus. De Here Jezus zelf is het Hoofd. Hij zit in de hemel aan de rechterhand van de Vader. Op aarde brengt de Heer de gelovigen bij elkaar in Zijn gemeente. Als lichaam van Christus mogen wij aan elkaar en aan de wereld laten zien wie onze Heer is. Om dit mogelijk te maken heeft de Heer de Heilige Geest over Zijn gemeente uitgestort. Zoals Paulus zegt: Wij zijn allen gedoopt in één Geest en zijn daardoor één lichaam geworden, wij zijn allen van één Geest doordrenkt, Wij hebben allemaal de gave van de Heilige Geest ontvangen. Elke gelovige/gedoopte is deel van het lichaam van Christus. Als alle leden actief hun eigen plaats innemen, komt de gemeente tot bloei. Niemand kan zeggen, dat hij of zij geen taak heeft in de gemeente. Iedereen is nodig. Wij mogen ons daar niet aan onttrekken. Evenmin mag iemand denken dat hij of zij belangrijker is dan andere leden van de gemeente. Christus Zelf heeft voor ieder lid een eigen waardevolle plaats in de gemeente aangewezen. God heeft het lichaam zo samengesteld, dat ieder lid tot zijn recht kan komen en er geen verdeeldheid in de gemeente hoeft te zijn en de leden voor elkaar kunnen zorgen. De gemeente hoort een eenheid te zijn. Die eenheid komt ook tot uiting in de zorg voor elkaar. Daarom zegt Paulus in dit verband: Wanneer één lichaamsdeel pijn lijdt, lijden alle andere mee; wanneer één lichaamsdeel met respect behandeld wordt, delen alle andere in die vreugde.

De zorg voor en het meeleven met elkaar zijn bouwstenen voor de eenheid van de gemeente. Het is de bedoeling dat de onderlinge zorg in de gemeente in eerste plaats gestalte krijgt binnen de wijken. Daarom roepen we alle leden op om hun plaats in de wijken in te nemen, zodat ieder aan zijn of haar roeping kan beantwoorden. Wij hebben allemaal de opdracht om met elkaar mee te leven in vreugde en verdriet en om elkaar waar nodig ook met praktische hulp terzijde te staan. Wij hebben ook allemaal de opdracht om op elkaar toe te zien en om elkaar te stimuleren in de relatie met onze Heer en Heiland. Om u te helpen om aan deze roeping te beantwoorden zijn er binnen iedere sectie pastoraal & diaconaal werkers actief. De pastoraal & diaconaal werkers bezoeken de gemeenteleden in de wijk om te spreken over geloof en geloofsgroei, maar ook om hen te helpen hun plaats in de gemeente in te nemen.

De gemeente hoort onder leiding van de kerkenraad te zoeken naar gaven van de gemeenteleden en te zorgen dat de leden op een goede manier worden ingeschakeld. Zo hebben we gezocht naar leden die de gaven hebben ontvangen om de Heer en de gemeente te dienen als pastoraal & diaconaal werkers. We zijn blij dat we een aantal broeders en zusters hebben voorgesteld die in deze dienst kunnen en willen werken. Nu willen hen voor deze taak ook bevestigen. Voordat de vragen gesteld worden willen wij eerst bidden om Gods genade.

⁹ <http://www.ngk-leerdam.nl/gemeente/pastoraat/formulier-bevestiging-pastoraalmedewerkers>;

gebed

Hemelse Vader, Die door Jezus Christus, tot opbouw van Uw kerk Uw Geest hebt uitgestort, wij danken U, dat U ons broeders en zusters geeft die de gaven van de Geest willen gebruiken om als pastoraal & diaconaal werkers in Uw kerk te dienen. Wij bidden U, geef hen wat zij in hun bediening nodig hebben: inzicht en geloofsvertrouwen, wijsheid en moed, inzicht en barmhartigheid, fijngevoeligheid en vrijmoedigheid, opdat zij hun taak vervullen naar Uw wil. Geef hen Uw genade, zodat zij hun werk mogen doen zonder dat zij daarin door moeite of verdriet gehinderd worden. Vervul hen met uw Geest, opdat zij het levende water aan anderen mogen uitdelen. Geef ook Uw zegen aan de gemeente, zodat wij openstaan voor wat U ons in deze broeders en zusters wilt geven en zodat wij hen erkennen en stimuleren in hun bediening en hen ook dragen in onze gebeden. Dit vragen wij U in Jezus naam. Amen

Willen jullie opstaan en oprecht de volgende vragen voor God en Zijn gemeente beantwoorden:

belofte

1. Aanvaarden jullie de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament als het enige Woord van God en de volkomen leer van de verlossing en verwerpen jullie alles wat daarmee in strijd is?
2. Zijn jullie ervan overtuigd, dat God zelf je roept tot dienst in de gemeente en willen jullie je dienst in de gemeente als pastoraal & diaconaal werker vervullen?
3. Beloven jullie uit liefde tot Christus en Zijn gemeente je taak getrouw te vervullen en de vereiste geheimhouding te betrachten ten aanzien van wat bij de uitoefening van je taak vertrouwelijk aan je wordt meegedeeld?

Wat is daarop je antwoord?

Zegen:

De Here geve je Zijn kracht, wijsheid en inzicht bij de uitvoering van deze taak.
In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen

De gemeente zingt staande een lied.

Opdracht gemeente

Geliefde gemeente, ontvangt deze broeders en zusters als dienaars van God. Stel u open voor wat de Heer in hen tot u te zeggen heeft en laat u ook mede door hun werk inschakelen in de taak waartoe de Heer ons allen geroepen heeft. Respecteer hen in hun taak, draag hen in uw gebeden, zodat wij ook daardoor mogen groeien naar de eenheid waartoe de Heer ons bestemd heeft.